



19.5.2022

Ilmansuojeluohjelma 2030, toimeenpanoverkon kokouksen muistio

Aika 12.5.2022 klo 13.00-14.45

Paikka Teams

Läsnä

Tuuli Ojala, liikenne- ja viestintäministeriö
Mikko Paunio, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
Petri Hirvonen, työ- ja elinkeinoministeriö
Mikko Savolahti, Suomen ympäristökeskus
Tarja Yli-Tuomi, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Pia Anttila, Ilmatieteen laitos
Antti Wemberg, Varsinais-Suomen ELY-keskus
Kaisa Mäntynen, Suomen Kuntaliitto ry
Jarkko Niemi, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY
Airu Kulmala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Johanna Vainiomäki, Metsäteollisuus ry
Sirku Manninen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Suvi Haaparanta, Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut
Oili Rahnasto, ympäristöministeriö, kokouksen puheenjohtaja
Katja Ohtonen, ympäristöministeriö, kokouksen sihteeri
Sami Rinne, ympäristöministeriö
Kaarle Kupiainen, ympäristöministeriö

1. Kokouksen avaus

Oili Rahnasto avasi kokouksen

2. Asialista hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistio on toimitettu jäsenille sähköpostitse. Muistio on myös Hankeikkunassa ([linkki](#)) ja Tiimerissä ([linkki](#)). Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

4. Muutokset toimeenpanoverkon jäsenistöön

Seuraavat muutokset toimeenpanoverkon jäsenistöön on vahvistettu ympäristöministerin 4.5.2022 allekirjoittamalla päätöksellä.



Metsäteollisuus ry:n ympäristöasiantuntija Johanna Vainiomäki nimitetään toimeenpanoverkon jäseneksi. Aiempi jäsen johtaja Jyrki Peisa siirtyy varajäseneksi.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen jäseneksi nimitetään ylitarkastaja Antti Wemberg.

Uudet henkilöt esittäytyivät.

5. Vuoden 2020 päästöinventaarion tulokset ja tulosten vertailu päästövähennysvelvoitteisiin

Vuoden 2020 päästöinventaario on valmistunut. Katsottiin päästökattodirektiivin mukaisten päästövähennysvelvoitteiden noudattamisen tilanne ([linkki](#)). Suomi saavutti päästövähennysvelvoitteet, eli tilanne on Suomen kannalta kunnossa.

Edellisen toimeenpanoverkon kokouksen (14.11.2021) aikaan päästöinventaarion ennakkotiedot näyttivät mahdollista ammoniakkipäästöjen ylitystä. Valmistuneen päästöinventaarion tulokset kuitenkin osoittavat, että ammoniakkipäästöt ovat käytännössä samat kuin päästökatto. Koska ylitystä ei tapahtunut, Suomen ei ole tarvetta eikä mahdollista hakea joustoa vuoden 2020 ammoniakkipäästöille.

Keskustelussa todettiin, että vuosi 2020 oli poikkeuksellinen Covid-19 pandemian vuoksi sekä siksi, että vuosi oli keskimääräistä lämpimämpi. Pandemia vähensi etenkin liikenteen päästöjä. Normaalina lämpimämpi vuosi taas vähensi pienpolton ja muun energiantuotannon päästöjä.

6. Kuulumiset ISO 2030:n toimeenpanosta teemaryhmittäin

Käytiin läpi teemaryhmien puheenjohtajat, sihteerit, jäsenet ja varajäsenet, sillä jäsenistöön on tullut muutoksia.

Maatalousteemaryhmän sihteeri Airi Kulmala esitteli Maatalousteemaryhmän kuulumiset. Liikenne ja työkoneet –teemaryhmän puheenjohtaja Tuuli Ojala esitteli Liikenne ja työkoneet -teemaryhmän kuulumiset. Katja Ohtonen esitteli Katupölyteemaryhmän ja Pienpolttoteemaryhmän kuulumiset.

• Maatalous

- Ammoniakkiohjelman toimeenpano on käynnissä ja ensimmäiset seurantatiedot (2021) on koottu.
- Käynnissä on ”Paras käyttökelpoinen tekniikka kotieläintaloudessa” -hanke, jossa päivitetään vanha BAT-ohjeistus.
- Maatalouden päästölaskentaa on täydennetty mm. ottamaan huomioon lannan biokaasutus.



- CAP-valmistelu jatkuu. Suomi on saanut komission kommentit, ja seuraavaksi Suomi täydentää suunnitelmaa kommenttien pohjalta. CAP sisältää NH₃-päästöjä vähentäviä toimia.
- IED:n päivitystyö on käynnissä. Maatalouden osalta soveltamisala laajenee koskemaan aiempaa pienempiä tiloja sekä käsittämään myös nautasektorin. IED:n päivitys vaikuttanee maatalouden ammoniakkipäästöjä vähentävästi.
- **Liikenne ja työkoneet**
 - Teemaryhmässä on mm. keskusteltu ilmasto- ja ilmasuojelutoimien synergioista ja ilmalaadun paranemisen kautta saavutettavista terveyshyödyistä.
 - Keväällä 2022 hallitus on tehnyt merkittäviä tukipäätöksiä julkiselle jakeluinfraalle, yksityiselle latausinfraalle, sähkö- ja kaasupakettiautojen hankinnalle, sähkö- ja kaasukuorma-autojen hankinnalle ja täyssähköautojen hankinnalle. Lisäksi on tulossa elpymis- ja palautumisvälineen rahoitusta vuosille 2021-2023 ja kansallista rahoitusta vuodelle 2022. Tuet ovat olleet suosittuja. Sähköautojen ensirekisteröintien ja käytettyinä tuotujen sähköautojen määrä on lähtenyt merkittävään kasvuun.
 - EU55-paketin tieliikenteen aloitteet ovat liikenne- ja ympäristöneuvostoissa kesäkuussa, ja Ranska tavoittelee yleisnäkemyistä kaikista aloitteista.
 - Polttomootoriautokannan päästöt vähentyvät Europäästöluokkien tiukentuvien päästömääräysten kautta.
 - VN TEAS –hanke ”Työkoneiden kustannustehokkaat päästövähennyskeinot” on käynnissä VTT:n toteuttamana. Hankkeen on tarkoitus valmistua kesäkuussa 2022.
- **Katupöly**
 - ”Suositukset urakkasopimuksien ja yhteistyön kehittämiseksi katupölylle altistumisen vähentämisen näkökulmasta” on valmistunut. Suositukset julkaistaan ymparisto.fi-sivuilla syksyllä 2022.
 - Renkaat kelin mukaan –kampanjan yleishyödylliset tietoisut ([linkki](#)) näytettiin YLEllä 11.-15.4.2022. Lisäksi julkaistiin mediatiedote ([linkki](#)) teemalla ”Vältä tarpeetonta nastarenkaiden käyttöä keväällä”.
 - Suvi Haaparanta kertoi, että Helsingin kaupungin kittarenkaita edistävä kampanja tekee syksyllä 2022 yhteisen mediatiedotteen Helsingin, Espoon, Vantaan, HSY:n ja ympäristöministeriön kanssa laajemman kattavuuden ja vaikuttavuuden saavuttamiseksi. Syksyllä



2022 alkaa myös Lönnrotinkadun kolmivuotinen nastarenkaiden käyttökieltokokeilu.

- **Pienpoltto**

- Julkaisu ”Suosituksia rakentamisen ohjauksen keinoiksi puunpolton savuhaittojen ehkäisemiseksi” on valmistunut. Se on julkaistu Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen julkaisuna 1/2022 ([linkki](#)). Valmistumisesta on tehty myös uutinen ([linkki](#)). Suositusten tekeminen on ilmansuojeluohjelman toimenpide, joka näin on saatu toteutettua. Toimeenpanoverkon jäsenten toivotaan jakavan tietoa suosituksista omissa verkostoissaan.
- Myös toisen ilmansuojeluohjelman toimenpiteen toteuttavan julkaisun ”Puun pienpolton savuhaittatapausten käsittely – ohje viranomaisille” valmistuminen alkaa olla ajankohtaista. Julkaisun suomen- ja ruotsinkieliset tekstiluonnokset ja kuvat ovat valmiit, ja luonnoksesta pyydetään lausuntoja kesäkuussa. Julkaisu julkaistaan ympäristöministeriön julkaisusarjassa syksyllä 2022.

7. ISO 2030:n päivittäminen

Päästökattodirektiivissä säädetään, että ilmansuojeluohjelma on päivitettävä vähintään joka neljäs vuosi (6 artikla). Käytännössä tämä tarkoittaa, että päivitysliitteen on oltava valmis maaliskuussa 2023 ja että päivitysliite on valmisteltava vuoden 2022 aikana. Yksityiskohtainen aikataulu:

- Laskenta ja kirjoitustyö pyritään saamaan valmiiksi 30.6.2022
- Toimeenpanoverkko käsittelee luonnoksen noin syyskuussa 2022
- Käännökset ja lausuntokierros toteutetaan loka-marraskuussa 2022
- Päivityksen viimeistely
- Päivitys esitellään hyväksyttäväksi valtioneuvoston yleisistunnolle viimeistään 7.3.2023
- Päivitys toimitetaan komissiolle kahden kuukauden kuluessa

Päivityksen sisällön minimivaatimukset on määritelty päästökattodirektiivin liitteen III 1. osassa. Lisäksi päivityksen toimittamisessa tulee käyttää kaavaketta ”common format”, mistä tulee lisää sisältövaatimuksia. Common format-kaavakkeen täyttämisen lisäksi tehdään sitä täydentävä ilmansuojeluohjelman päivitysraportti, joka julkaistaan ympäristöministeriön julkaisusarjassa. Päivitysraportissa saadaan laajemmin esiteltäviä taustat, aineistot ja graafit kuin common format -kaavakkeessa. Päivitysraportin sisällön suunnitelma:



- Tiivistelmä
- Arvio ilmansuojeluohjelman toteutuksen edistymisestä
- Ilmanlaatua ja ympäristön pilaantumista koskeva kansallinen politiikkakehitys
- Päästöjen vähentämisessä saavutettu edistys sekä päästövähennysvelvoitteiden noudattaminen
- Ilmanlaadun parantamisessa saavutettu edistys sekä ilmanlaatua koskevien velvoitteiden noudattaminen
- Odotettavissa oleva päästökehitys
- Odotettavissa oleva ilmanlaatukehitys
- Arviointi tarpeesta ottaa käyttöön lisätoimenpiteitä päästöjen vähentämiseksi ja ilmanlaadun parantamiseksi

Pia Anttila esitteli ilmanlaadun mittaustuloksia (NO₂, PM₁₀, PM_{2,5}, O₃, SO₂) vuosilta 2005-2021 ja tulosten vertailun normeihin. Ilmanlaadun sitovat raja-arvot eivät ole ylittyneet Suomessa mittaajaksolla.

Mikko Savolahti esitteli päästöskenaariot (NO_x, PM_{2,5}, NMVOC, NH₃, SO₂) vuoteen 2030 saakka. Päästöskenaarioiden mukaan Suomen päästöt pysyvät päästökattojen alla eli ennusteen mukaan päästövähennysvelvoitteet saavutetaan myös tulevaisuudessa.

Keskustelussa nousi esiin mm.:

- Bentso(a)pyreenin ja mustan hiilen mittaustulosten mahdollinen sisällyttäminen ilmanlaatulukuun. Näistä bentso(a)pyreenistä on paremmin mittaustuloksia saatavilla, joten se ainakin voitaneen ottaa mukaan.
- Päästöskenaariot tehdään vielä metaanille ja mustalle hiilelle.
- Päästöskenaarioiden taustalla olevat energiankäyttöprojektiot ovat peräisin ns. HIISI-hankkeesta.

Hyväksyttiin suunnitelma ISO 2030:n päivityksen laatimisesta, aikataulusta hyväksymisestä sekä toimittamisesta komissiolle.

Inventaariotiedot (v. 2020) ja skenaariot näyttävät, että Suomi saavuttaa päästövähennysvelvoitteet. Näin ollen päivityksen yhteydessä ei esitetä politiikkoja tai toimenpiteitä (Policies and Measures, PaMs) tai uusia lisätoimenpiteitä päästöjen vähentämiseksi, vaan jatketaan vuoden 2019 ilmansuojeluohjelman lisätoimenpiteillä (luku 6, [linkki](#)) sekä maatalouden ammoniakkipäästöjen vähentämishojelman toimenpiteillä ([linkki](#)).



8. Viestintä

Ymparisto.fi on uudistumassa syksyllä 2022. Ilmansuojeluohjelman toimeenpanon osana uudistuville sivuille valmistellaan uusi kokonaisuus, jonne kootaan ilmansuojelun vinkit ja parhaat käytännöt suunnattuina eri tahoille. Pääpaino on niissä vinkeissä, joilla päästöjä voidaan vähentää vapaaehtoisin toimin. Sivustolle ei siis listata esim. teollisuuden, energiantuotannon ja maatalouden sellaisia toimia, joita säädetään lainsäädännössä ja määrätään ympäristöluvuissa.

Tarkoituksena on hyödyntää olemassa olevat materiaalit linkein ja nostamalla sivustolle muutamalla virkkeellä pari tärkeintä asiaa.

Kokonaisuuden käsikirjoitus on Tiimerissä (Yhteiset > [IS BAT BAT sivusto](#)). Toimeenpanoverkon jäsenet voivat kommentoida käsikirjoitusta.

9. Muut asiat

Kaarle Kupiainen kertoi, että Suomen ympäristökeskus kokoaa luonnosta kansalliseksi raportiksi arktiselle neuvostolle metaanin ja mustan hiilen päästövähennysten edistymistä. Raporttiluonnos kierrätetään laajasti kommentteilla valtionhallinnossa, jotta prosessille saada vahva kansallinen kontribuutio. Metaani ja musta hiili liittyvät läheisesti ISO 2030:n aihepiiriin.

10. Seuraava kokous

Toimeenpanoverkko kokoontuu kahdesti vuodessa.

Seuraava kokous on perjantaina 16.9.2022 klo 9-11. Kokous on joko Teamsissä tai hybridikokouksena ympäristöministeriön tiloissa ja Teamsissä.

Aiheena on ainakin ISO 2030:n päivityksen luonnos ja sen lähettäminen käännettäväksi ja lausuntokierrokselle.

11. Kokouksen päättäminen

Oili Rahnasto päätti kokouksen klo 14.45.

Oili Rahnasto
Hallitusneuvos, toimeenpanoverkon puheenjohtaja

Katja Ohtonen
Erityisasiantuntija, toimeenpanoverkon asiantuntijasihteeri



Jakelu

Läsnä olleet

Poissa olleet toimeenpanoverkon jäsenet

- Maarit Haakana, ympäristöministeriö
- Birgitta Vainio-Mattila, maa- ja metsätalousministeriö
- Mika Honkanen, työ- ja elinkeinoministeriö
- Taina Siponen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
- Heidi Lettojärvi, Energiategollisuus ry